

17/08/2023

Μετά από 3 χρόνια εργασιών ο παλαιοχριστιανικός ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου Απιδέας αποδόθηκε στην Εκκλησία και την λατρεία

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μονεμβασίας και Σπάρτης

Ένας ναός με μεγάλη ιστορική και πολιτιστική σημασία αποδόθηκε στην Εκκλησία για λειτουργική χρήση - Η συνεργασία αυτή να αποτελέσει οδοδείκτη για μελλοντικά έργα ευχήθηκαν εκπρόσωποι της πολιτείας

Χοροστατούντος του **Μητροπολίτη Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευσταθίου** και με την παρουσία των Υπουργών Επικρατείας **κ. Μάκη Βορίδη** και Πολιτισμού **κ. Λίνας Μενδώνη**, του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου **κ. Παναγιώτη Νίκα** και λοιπών εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας, τελέστηκαν τα θυρανοίξια του παλαιοχριστιανικού **Ιερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου Απιδέας στη Λακωνία**. Πρόκειται για ένα έργο που ήταν ενταγμένο στο **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου** και διήρκεσε τρία χρόνια μέχρι να ολοκληρωθεί έχοντας συνολικό **προϋπολογισμό 1.035.000€**.

Η όλη εκδήλωση έλαβε χώρα την περασμένη Κυριακή 13 Αυγούστου. Αμέσως μετά την Ιερά Παράκληση που τελέστηκε προς την Υπεραγία Θεοτόκο πραγματοποιήθηκε η όλη εκδήλωση με την κ. Μενδώνη να χαρακτηρίζει την ημέρα ως χαρμόσυνη καθώς δεν αποκαταστάθηκε μόνο ένας ιστορικός ναός, αλλά αποδόθηκε και στη λατρεία. Από την πλευρά του ο **Μητροπολίτης κ. Ευστάθιος** ευχαρίστησε τον Θεό και όλους όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση του έργου.

Ο ιστορικός ναός αποκτά λειτουργική χρήση

Αρχικά τον λόγο έλαβε η Υπουργός Πολιτισμού **κ. Λίνα Μενδώνη**, η οποία τόνισε ότι η ημέρα αυτή είναι χαρμόσυνη γιατί όχι μόνο αποκαταστάθηκε ένα ιστορικό μνημείο, αλλά αποδόθηκε και στη λατρεία. Η Υπουργός επισήμανε ότι ο εν λόγω Ναός είναι ένας σπάνιος τύπος ανατολίζουσας Βασιλικής, που φανερώνει τον αρχιτεκτονικό πλούτο της περιοχής κατά το Βυζάντιο και την εν γένει σπουδαιότητά του, που χρήζει περαιτέρω έρευνας. Ολοκληρώνοντας ευχαρίστησε τον Περιφερειάρχη Πελοποννήσου κ. Παναγιώτη Νίκα για την άψογη συνεργασία, τους υπηρεσιακούς παράγοντες και το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Απιδέας.

«Ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου, δείγμα ενός σπάνιου τύπου «ανατολίζουσας» Βασιλικής, φανερώνει όχι μόνον τον αρχιτεκτονικό πλούτο της περιοχής, αλλά και την πολιτική της σημασία, στα χρόνια της αυτοκρατορίας. Για την οικογένεια του Υπουργείου Πολιτισμού η αποκατάσταση ενός μνημείου και οι απόδοσή του στην τοπική κοινωνία είναι ένα εξαιρετικά χαρμόσυνο γεγονός. Πολλώ δε μάλλον, όταν το μνημείο αποκτά την αρχική του χρήση. Σήμερα, ο ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, αποκατεστημένος κατά τρόπο άριστο, από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας, αποκτά τη λειτουργική του χρήση και αποδίδεται στην Εκκλησία και στην ορθόδοξη λατρεία. Θέλω να ευχαριστήσω τον Περιφερειάρχη Παναγιώτη Νίκα για την εξαιρετική συνεργασία μας όλα αυτά τα χρόνια, τον σεβασμιότατο Μητροπολίτη κ. Ευστάθιο και όλους, όσους δούλεψαν για την αποκατάσταση του

ναού: Μηχανικούς, αρχαιολόγους, τεχνίτες και εργάτες, οι οποίοι αφοσιωμένοι στο έργο της προστασίας, της συντήρησης, της αποκατάστασης, της ανάδειξης του πολιτιστικού μας αποθέματος, αποδίδουν έργα σπουδαία. Να ευχαριστήσω και όλους εσάς, που η παρουσία σας, σήμερα δηλώνει την αγάπη σας για το μνημείο», ανέφερε, μεταξύ άλλων.

Βορίδης: Οι ιστορικοί ναοί αποτελούν τη ζώσα ορθόδοξη παράδοση

Ακολούθως, χαιρετισμούς απηύθυναν ο Δήμαρχος Δυτικού Ευρώτα **κ. Δήμος Βέρδος** και ο Υπουργός Επικρατείας **κ. Μάκης Βορίδης**, ο οποίος στάθηκε στην καλή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων, που θα πρέπει να αποτελεί οδοδείκτη για μελλοντικά έργα, τονίζοντας παράλληλα ότι ιστορικοί Ναοί σαν αυτόν που αποκαταστάθηκε αποτελούν τη ζώσα ορθόδοξη παράδοση. Από την

πλευρά του ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου **κ. Παναγιώτης Νίκας** ευχαρίστησε για την συμβολή τους την Υπουργό Πολιτισμού και τον Μητροπολίτη, ενώ υπογράμμισε ότι η παράδοση και τα μνημεία μας αποτελούν τις ρίζες και τον εθνικό μας πλούτο.

Τον λόγο πήραν στη συνέχεια ο μελετητής του έργου **κ. Κλήμης Ασλανίδης** και η εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων κ. Παπαθανασίου, οι οποίοι έδωσαν λεπτομέρειες για την αποκατάσταση.

Σπάρτης Ευστάθιος: Οι ναοί μας ενώνουν γενεές

Οι ομιλίες ολοκληρώθηκαν με τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιο ο οποίος ευχαρίστησε αρχικά τον Θεό που επέτρεψε την ολοκλήρωση του σπουδαίου αυτού έργου.

Στη συνέχεια εξέφρασε ευχαριστίες προς όλους όσους συνέβαλαν στην υλοποίηση της αποακτάστασης μέσα σε πνεύμα αγαστής συνεργασίας. Ιδιαίτερα για τους Ιερούς Ναούς μας επισήμανε ότι αποτελούν σχολεία, νοσοκομεία ψυχών και φωτεινούς πνευματικούς φάρους, ενώ ταυτόχρονα αδελφοποιούν τους εισερχομένους σε αυτούς και ενώνουν γενεές.

Η εκδήλωση επισφραγίστηκε με την απονομή τιμητικών πλακετών από το

Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Απιδέας, στην Υπουργό Πολιτισμού κα Λίνα Μενδώνη, καθώς και στους δύο ιεροψάλτες του Ιερού Ναού, τους κυρίους Λεωτσάκο και Λαμπράκο. Ιδιαίτερα για τον κ. Λεωτσάκο, υιό του αειμνήστου πατρός Μιχαήλ, ο Σεβασμιώτατος επισήμανε ότι, αν και μένει μόνιμα στην Αθήνα και αντιμετωπίζει πρόβλημα με την όρασή του, έρχεται ανιδιοτελώς στην Απιδέα κάθε Σαββατοκύριακο και κατά τις εορτές για να ψάλλει, φανερώνοντας την βαθιά του πίστη στον Θεό και την απύθμενη αγάπη για τον τόπο καταγωγής του.

Το έργο αποκατάστασης

Ο Ιερός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου είναι χτισμένος σε ρυθμό τρίκλιτης θολοσκέπαστης Βασιλικής. Αποτελεί ένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά δείγματα του συγκεκριμένου ρυθμού, σε ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο. Το κτίσμα, μετασκευή παλαιοχριστιανικού ναού του 5ου αιώνα, μετατράπηκε σε θολοσκέπαστο ναό, στη διάρκεια της μεσοβυζαντινής περιόδου (10ο αιώνα), ενώ ο εσωτερικός διάκοσμος χρονολογείται από τα τέλη του 19ου αιώνα. Το ξυλόγλυπτο τμήμα του τέμπλου είναι επενδεδυμένο με φύλλα χρυσού και στηρίζεται σε μαρμάρινο γλυπτό, του 13ου αιώνα.

Για την αποκατάσταση του ναού εκτελέστηκαν εργασίες συντήρησης των παλαιών επιχρισμάτων, εξωτερικά αρμολογήματα, έρευνα για την ύπαρξη τοιχογραφιών, καθαίρεση νεώτερων επιχρισμάτων και καθαρισμό αρμών, αποκατάσταση ρωγμών, επισκευή ρηγματώσεων θόλων, ενίσχυση-αποκατάσταση-στεγανοποίηση και επικάλυψη με κεραμίδια της ξύλινης στέγης του νάρθηκα, αποκατάσταση ρηγματωμένων πωρόλιθων του βορειοδυτικού πεσσού και τοποθέτηση ανοξείδωτων δακτυλίων περίσφιξης ρηγματωμένων κιόνων, αποκατάσταση

βυζαντινών ανοιγμάτων με χειροποίητες πλίνθους, συντήρηση μαρμάρινων μελών και τέμπλου, Η/Μ εγκαταστάσεις κ.ά. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας ανέλαβε τη συντήρηση του ξυλόγλυπτου τμήματος του τέμπλου, του δεσποτικού θρόνου και των φορητών εικόνων.

Τα νέα ευρήματα

Κατά τη διάρκεια των εργασιών ανακαλύφθηκαν σημαντικά νέα ευρήματα. Πρόκειται για δύο πλίνθινους σταυρούς, οι οποίοι βρέθηκαν εκατέρωθεν του επισκοπικού θρόνου, στο σύνθρονο (κεντρική κόγχη), αλλά και για την παλαιά πλινθοδομή του ανακουφιστικού τόξου, της παλαιότερης δυτικής πύλης εισόδου. Εντοπίστηκε τοιχογραφία του 13ου αι. στην όψη του δυτικού τοίχου, αναπαριστώντας τη Δευτέρα Παρουσία. Μετά από τις απαραίτητες εργασίες για τη στερέωση της ζωγραφικής επιφάνειας, καλύφθηκε προσωρινά, προκειμένου να κριθεί επιστημονικά η διαδικασία της ανάδειξής της.

Πληροφορίες: Ιερά Μητρόπολη Μονεμβασίας και Σπάρτης, Υπουργείο Πολιτισμού.

Φωτογραφίες: Δημήτριος Σικαδάς, Υπουργείο Πολιτισμού.